

Kisújszállás r. t. város címere.

A tűzeső.

Egy néhány ezeresztendővel ezelőtt volt két város: Sodoma és Gomora. De szép lehetett! A legelőkön a fű kövér, azért szerették meg Lót és pásztorcselédei azt a két várost s a környéket. Nem sívár kőházakból állott a város még akkoriban. Nem bizony. Kőfal, kerítés, szeges drót a felső peremén, nehéz nagy ajtók a házakon, a nagy ajtókon zár meg lakat: még akkor nem voltak. Hiszen mindezek az emberek egymás iránti bizalmatlanságának, egymástól való félelmének jelei. Egy lebbenő függöny, valami sátorszőnyeg, ez volt az ajtószárny. Lebegő függöny mintegy integetett: Jöjj be vándor, pihenj meg s úgy menj tovább. Enyhítsd éhedet, oltsd szomjadat, jöjj be vándor!

De szép lehetett!

Nem minden szép ám, ami kívülről szép. A lakók bűnösök voltak. Már az Ábrahám pásztoraival is botra keltek. Az volt akkor a világháború. Önzésből csatáztak: Nekem kell a kövérebb fűvű mező! A másik csapat ismét ezt mondá: Nekem kell! És csattogni kezdtek a pásztorbotok.

Ha csak emberek ellen csatáztak volna, de lám az Isten ellen is. Az Ur küldötteit, égi angyalokat, akik híradással szálltak Lót házába, ki akarták onnan vonszolni, angyalok szárnyát ezer darabra tépni. Mért nem az ő sátrukba szálltak, mért Lótot tisztelték meg épen, mért nem őket? Az Ég ellen is csatáztak hát.

Ezért Isten elhatározá, hogy tűzesővel semmisíti meg a két várost. Lóthoz, az istenfélő jó emberhez izent, hogy menjen ki a bűnös városból. Ki is ment. Halljátok, csattog már az ég; lássátok,

SZERETET

**MAGYAR REF. KERESZTYÉN
CSALÁDOK KÉPES UJSÁGJA.**

Kiadja: **TÖRÖK IMRE**

kisújszállási ref. lelkész, felelős szerkesztő.

A kisújszállási ref. gyülekezet nyugati parókiális körében minden családhoz küldöm, a keleti körben is azokhoz, akik óhajtják.

Ujságomat szives adományokból tartom fenn. Vidékiek legalább 1 korona 04 fillért küldjenek egy évi díjul. **Megjelenik havonként egyszer.**

Felülfizetéseket — az ujság terjesztése érdekében — köszönettel veszek. Az adományokat nyugtázom.

megnyílt nagy öble a fellegeknek, tűzesőt ont. Halljátok sustorog, mintha millió villám egymással kavargna. Oh borzasztó a tűzeső! Lót asszonya bálványá dermedt a látásától is az ítéletnek.

A két város elpusztult, elsüllyedt, helyén sós-víz fakadt fel. A Holt-tenger. Azt mondják, hogy hal a vízében nem élhet, arrafelé repülő, eltévedt madár a habjaiba szédül, a parton nincs fű, állat, ember azon a tájon nem él. Csak az ebioniták, bús emberek, húzták meg magokat azon az istenverte tájon, az ebioniták, akiknek örömiük a szomorúság.

*

Háborúra kelt most is a világ, jó egynéhány ezer esztendő után. Az önzés háborúja ez is. Nekem kell a kövérebb fűvű mező! És csattognak nem a pásztorok árvatölgy-botjai, hanem a dörgő fegyverek. Benne vagyunk a világháborúnak minden borzalmában, nyomorúságában, szenvedésében.

Nem a háború okával akarok foglalkozni most, sem annak sok mindenféle részleteivel, hatásaival, csak a tűzesővel.

Akkor — régen — két város és környéke pusztult el, most országok. Micsoda e mostani világpusztulás a Sodoma-Gomora pusztulásához. Ez utóbbi bizony csak semmi a mostanihoz.

Tűzeső? van most is. Most ember ontja. Nevezik pergő-tűznek is. Halljátok, az ágyúdörgés összeszakad egyetlen borzasztó csattanássá, a mely órákig tart. A hegyek reszketnek, a sziklák rázkódnak, az ember, a katona áll. A pergőtűz, a tűzeső. Haj Doberdó! Meg erre Kelet felé, orosz határon, a tűzeső. Megyen egy ezred:

4000-nél több ember, s visszajön 500. A pergő-tűz, a tűzeső.

Mi vagy te, magyar katona, tán nem is ember, hanem hasonló amaz égi angyalokhoz, kiknek szárnyát, kiknek testét tűzeső el nem égette, ott álltak, ott szálltak Sodoma felett, Gomora felett!

Halljátok két magyar katona csendesen beszélget arra valahol a Doberdó felé, az egyik a mi tanítónk volt valaha, Tömöry Jenő a neve, — beszél a társához, az viszont, hogy egymást hív barátsággal szeretni fogják halálig, hiszen úgy összeforrasztotta őket a közös sors, a katona sors, a sok szenvedés. Szeretni fogjuk egymást hív barátsággal, — beszél a két tiszt. De hajh, kezdődik a tánc, nyitja a száját a pokol: a pergő-tűz, a tűzeső. Meg-megvonaglik talpuk alatt a föld, félezer olasz ágyú dübörög s fent a levegő-égben tüzes ördögök szántanak, ég, izzik a levegő-ég. A pergő-tűz, a tűzeső. S im a jó barát pisztolyt szegez Tömöry mellének. Ne bánts! — kiált felé Tömöry. — Az elme tébolya ez! Megzavarta a pergő-tűz, tűzeső, már-már lelőtte a barát barátját. Amott meg Lájbahban meg vannak kötözve szegény magyar katonák, magyar orvos kötözteti őket erős kötéllel, összecsapzott a borzalmakban rongált idegek minden szála, az elmezavart katonák. Ezt csinálta: a tűzeső.

*

Itthon pedig mint dermedt bálványok: az édes anyák, a jó hitvesek, a hűséges, gyöngéd nőtestvérek! A múlt napokban is halálra dermedt egy édes anya. Kilenc gyermekét régebben temettük, a tizediket, a katonát a múlt év május havában. Ezt már nem bírta el, hideg lett mozdulatlan, fehér lett, mint a sóbálvány. Eltemettük. Egy tiszaparti kedves kis faluban, lakóhelyem volt egykor, szeretlek kis falu! — két fia hullott el a harc mezején egy édes anyának; borzasztó fájdalomtól megdermedt a szíve, megállott a vére. Hallom, hogy cseng, jaj be szomorúan, kis falu harangja. — Temetik az anyát.

*

Még vége sincs a tűzesőnek, világpusztulásnak, már árad a sós-víz. Tudjátok-e, mi ez? Könyneink. Édes anyák könnye, özvegyek, árvák könnye, atyák, testvérek könnye. Bizony tenger lenne!

*

Hát aztán olyan borzalmas lesz a világpusztulás helye? Olyan, mint Sodoma s Gomoráé vala? — Ne hidd! Higyje az angol pap, ki már

az utolsó ítélet eljöttét hirdeti, s a pergő-tűz ég-hasgató, földreszkettető csattogásáról azt mondja amott az ő nyugoti szigetén: Hallga, hallga, az ítélet angyalának trombitája ez. S az a csuda válasfelekezet is, az úgynevezett „utolsó nap szentjei“-nek felekezete, amely hitét, erkölcsét nem tudja másként rendben tartani, hacsak nem remegteti a lelkét, hogy: No, itt van már, jön már az utolsó ítélet . . . Ezek csak hadd mondják, ezek a búval-fogantak, hogy: Mindennek vége, mindennek vége!

Én nem ezt mondom.

A tűzeső, s minden küzdelem után, a retentő szenvedések után gyönyörű lesz a világ. Az Égen lesz olyan világra elragyogó szivárvány, nem is hét színe lesz, de száz; e szivárványnak neve: magyar dicsőség. A romokat látom kiszőlődni. Zene zengésére városokká épülnek a rommá szakadt kövek: költők lantja, művészek hegedűje zengésétől. Letörli kiserkedt vérét, felfakadt könnyét az ember, s a verejtéket csorgatja szent munkában. Egy második aranykort hoz elő, a már most is serkenő emberszeretet. Elhagyott isten-oltárhoz fellobognak az áldozati lángok; kihűlt szívek, kőkemények, felmelegszenek, meglágyúlnak. Biblia, zsoltár — felpattannak porlepte lapjaikkal, átveszik régi birodalmukat és kevés lesz egy templom ott, hol eddig egy volt, és lézen ott kettő, ahol meg öt volt, lesz tíz . . . majd a tűzeső után.

Szép tündérvilág kél ki a könnyekből, könnyek tengeréből.

Csak remény, remény! — Te el ne hagyj minket. Ez adja a kar erejét, ez a szívét. Ez tart fenn ott a Doberdón, s ez itthon.

Reménységünknek Istene! Légy velünk . . . a tűzesőben s majd . . . azután! . . . Légy velünk!

Lovcsen.

Irta: Sajó Sándor.

E nagybús évben, januárban,
Egy hivatalos körútjában,
Egy falusi kis iskolában
A tanfelügyelő úr kérdez;
S a fiúk, lányok mindahányan
— Már ki félősen, ki meg bátran —
Szépen felelnek általában,
Méltón a mester érdeméhez.

Ám mind közül is, minden tárgyban
A kis Gyolcs Pista csak kiválik:

Fejében sok szép tudomány van,
Szavából értelem világlik.
Kedvesen csengő, lágy a hangja,
Mint falujának kis harangja;
Sok nehéz kérdést játszva fejt meg.
A szöveget mind fején találja. —
Magyar fajának, noha gyermek,
Igy kicsiben is szép példánya:
Lélek sugárzik szép szemében,
Szerény és bátor és komoly, —
És benn e lélek rejtekében
Valami bánat bujdosok . . .

„Jól van, Gyolcs Pista, nagyon jól van!
Örömmel hallgatlak valóban, —
Hát még egy kérdést, kis fiam:
A Lovcsen nevét mi mindnyájan
Sokat említjük mostanában, —
Tudod-e, mi az s merre van?“

Gyolcs Pista ezt a kérdést hallván
Nem tud felelni. Arca halvány.
Csak néz és ott áll hallgatag;
A szíve fájdul, feje szédül
És nagypillájú két szeméből
Nagy néma könnyek omlanak;
S egyszerre, mindent elfelejtve,
A bú, a már-már megszokott,
Most új erővel tör reája:
És kis szívének nagy keserve
Szorongó torkán rést találva
Hangosan s fájón fölzokog.

És hangzik nyomban a vigasz:
„Ne sírj, fiacskám! Ej no, semmi!
Sok kérdést tudtál, — nem baj az,
Ha erre nem is tudsz felelni:
A Lovcsent hogyha nem tudod,
Azért csöppet se keseregj,
A világ azért nem vészett el . . .“
— Tudom én, — szól a bús gyerek
S tört hangon újra fölzokog —
Az édesapám ott esett el . . .

E szó, mint gyász harangja zeng:
Az iskolában néma csend . . .
Vigaszt a szív ily bánatára,
Keresné bár a szót erősen,
Nem lel a tanfelügyelő sem;
A fiú mellett szótlan állva
Maga is elmerül a gyászban
S egy közös búba olvad át, —
S csak símogatja hosszan, lágyan
Szegény kis gyermek szöghaját . . .

Egy százesztendő halotti tanítás.

E folyó hónap 2-ik napjának reggelén Isten házából jöttünk épen. Sokan voltunk, pedig hétköznapi vala. Ebben boldog voltam. Isten megáldja munkámat, gondolám. Majd új örömet szerzett lelkemnek az, hogy az istentisztelet után sokan nyitottak be házamba tanácsért, vigaszért. A látogatók között egy tisztas keresztyén asszony zöldes papírlapot tartott kezében s átnyújtván, ezt mondotta: „Egy százesztendő halotti tanítást hoztam, amelyet Mészáros Pál nevű kisujszállási gazda felett tartott egy, mostmár bizony rég elporladt, egyházi szolga az 1816-ik esztendő Tél-utó havának (februárnak) 2-ik napján“.

Kegyetlen hófergeteg táncolt 1816 februárban, azóta se volt tán olyan hóvihár — városunk és Turkeve között s hozzá még csudaképen nem lágy idő volt; de olyan hidegség uralkodott, amely megfagyasztotta az életet. Ilyen ítéletidőben kelt útra lóháton a szép erőteljes kun-gazda. A fergeteg forgott, köd is gomolygott, szörnyű hidegségtől gyémánt tűhegyre fagyott a hulló hó . . . Útat vesztett szegény Mészáros Pál, lova elbotlott, ő valami árokba hullt, a ló tovább vágat, maga az állat is valami mélységbe szakad: megfagyott mindakettő, lovas és lova. — Itthon pedig buboskemence körül jó meleg szobában csak várják, csak várják: özvegy édes anyja, a nagy-asszony, ifjú hitvese s kis gyermekei.

Jaj, milyen szomorúság omlott aztán a házra, betakarta a fehér hóborította szép nádasházat a fekete-gyász, mikor a halottat meglelték, hazahozták. Özvegy lett az ifjú asszony, árvák a gyermekek s édes anyám asszony kötőjesarka nem győzte elinni a szapora könnyeket.

Jött aztán a végtisztességtétel napja. A harang szólott, hidegtől pirosra csipdesett arccal az éneklő gyerekek serege ment-mendegélt, „mester uram“ nyomukban egy öregrendű funerátorral. Nyílnak sűrűn itt is, amott is az utcaajtók: nagy temetés lesz, régen volt ilyen, iszonyú történet is ez!

És hangzik a tanítás, ékes rigmusokban:
„Óh felséges Isten, az ember micsoda?!
Imhol e koporsó, kérlek, tekints oda;
Valamit magának ígérhet kicsoda,
Nem tanul az ember mégis, az a csuda“.

És így megy ez 26 strófákon keresztül, a melyeket, bár nem isteni költő lelkéből áramlot-

tak is elő, a régi tisztos idők dolgain elmerengő lélekkel gyönyörködve olvasgatok.

„Mikor az Úr a fergeteget szörnyen szítálja, — zeng a vers — ember ki nem állja, befagy szeme-szája“.

Képzem, hogy megteltek e versre könnyel a szemek, csukló-görcsös zokogással a szájak.

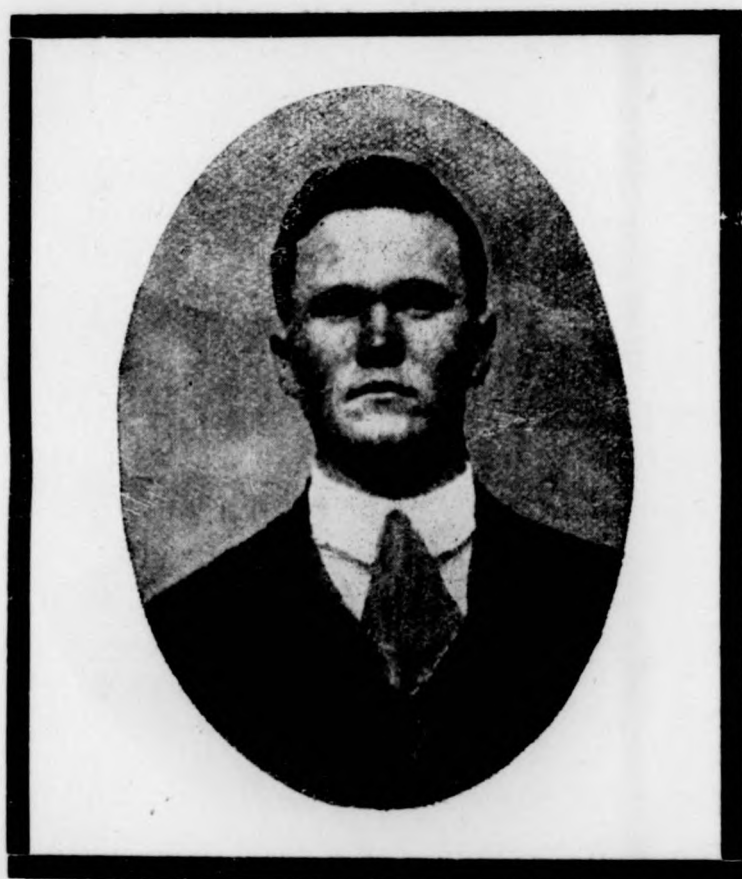
És a szíveket még tovább is töltögette fájdalommal a tanítást tartó egyházi szolgáló:

„Vajha Elizeus bús fejem lehetne,
Oly isteni erő engem követhetne,
Hogy erőtlen kezem csudákat tehetne,
Holtat az életre visszavezethetne.

az egész gyülekezet népéhez, kiket az „Úr szeressen helyettem is“. Így hangzik el a bús szó.

*

Szép régi idők! Lágyabbak voltak tán akkor a szívek s közelebb volt ember az emberhez. Idegen is szerette akkortájt az idegent úgy, mint ma rokon a rokont, vagy épen testvér a testvért. A lelkem elmélázott, mintha száz esztendővel visszaszálltam volna a nagy időben, mintha tán én mondtam volna el azt a tanítást; mintha most jöttem volna haza kemény hidegben a végtisztességről . . . Fázom, vagy nem is a hideg időtől fázom, hanem a világ hideg, az élet fagyasztó, a szívek ridegek, nem úgy mint régen valaha 100 esztendő előtt!?

TÓTH ISTVÁN.

Koporsó fedelét majd felfordítanám,
Ez ifjú emberre magam' ráhajtanám,
Megfagyott tagjait hozzám szorítanám,
Kedves feleiért talpra állítanám“.

De nem engedi kis újságom szűk kerete, hogy mind a 26 versszakot ideiktassam. Pedig szeretném. Hogy búcsúzik hitvesétől, ki „hivatalában semmit sem hibázott“, „igaz hűséggel járt“. Mikor az árvákra került a sor, jaj még tán abból a fagyos szemből is megeredt a könny ott a koporsóban. Mikor édes anyjának megköszöni a tápláló-éltető anyai tejet, meg a szívet tápláló-éltető egyetlen-páratlan nagy szeretetét: nem maradt szem szárazon. Aztán testvéreire bízva árváit, az Isten után. És végre fordul a búcsúzó szó minden barátaihoz, jó embereihez, az egész város,

SZÓKE KÁLMÁN.

Halottaink emlékezete.

„Daku pap“ — halála.

Daku Lajos tisztos presbytert ezen a néven ismerte mindenki a városunkban: Daku pap. Mert-hogy lelkészi pályát végzett, s szolgált is, mint az Urnak hivatalos szolgálója. De visszavágyott, ide, a délibábos, acélos búzájú Nagykunságba. Mint Anteuszról a régi görög monda azt regéli, hogy anyja volt a föld, s attól nyert erőt szüntelen: úgy Dakupap is, szerette édesanyját, a kunsági földet, hazajött, itt lakott élete fogytaig, 70 évet élet, s ez az édesanya, a szülő-föld, fogadta kebelére f. hó 20-án, mikor eltemették.

Voltaképen senkije se volt: hitves, gyermek, testvér nem állta körül koporsóját. Hanem a jó rokonok mellett ott volt a nagy gyászoló közönség, sokan tisztelték, szerették őt, e nagy család, a sok százakból álló gyülekezet, ezek siratták elhunytát.

Szép élete volt — közbeesülésben élt — és szép halála, hirtelen halt, és maradt utána szép emlékezet.

Egyházának presbytere, városának képviselője volt. — egyházunk, városunk történetében neve örökítettik.

Áldott legyen a síri nyugalma.

VADAS ÁRON.

Néhai id. Pap Sándor emlékezete.

Tegnap, f. hó 24-én temettük. A tisztességtevő gyülekezet betöltötte a gyászos udvart. Jó embert temettünk. Jó embert, s Isten házában szolgáját. 40 évnél hosszabb időn át terítgette Jézus Krisztus szent asztalát. Hirtelen halt, szép halállal ő is, mint „Daku pap”. Szépen hangzott felette az Ige a temetőn: Olyan volt ő, mint Énók pátriárcha, „Istennel járt vala, eltűnik, mert Isten magához vevé”. Szép ez az Ige, illik is reá, óh de az a bizonyágtétel is csudálatos szép, amelyet gyermekei írtak öfelőle, most is előttem van íróasztalom az írásuk: „Édes jó apánk, kinek koporsódat szeretteid körülveszik, nem szégyeljük, hogy atyánk voltál, mert mindig a jóra in-

tettél, jóra tanítottál, az Urnak szent nevét hiába fel nem vted, sőt tisztelted. Mindezekért a sok jókért, amelyekkel szeretteidet elhalmoztad, viszont azt kívánjuk, mikor utolsó útdra elindulsz, legyen álmód édes, a hant könnyű, mely befed. Jó apánk voltál, *jó apánk voltál*, nyugodjál békén. Isten hozzád! Isten veled!”

Ime a tanubizonyágtétel. Ime az áldott emlékezet!

Özvegyének siralma, gyermekeinek gyásza, testvérének fájdalma, mindnyájunk részvéte kíséerte sírjái s emlékezete a síron túl is él.

Gyermekei: egy városunk tisztos polgára, kettő kunhegyesi lakos, egyik özvegy nő, a másik leánynak is szomorú a szíve. Második ház-

NÁNÁSI KÁLMÁN.

ságából született gyermekei (hitvese Füleki Rozália, kenderesi egyházközség családjából való tisztos asszony) az egyik rokkant katona, a másik Oroszországban van, ha ugyan él.

Óh mi édes Vigasztalónk és kegyes megoltalmazónk, vigasztalja a kesergőket szád édes szózatja és oltalmazd meg azokat, akikért naponként imádkozunk, akik messze, nagyon messze vannak.

Két egytestvért, két kis fiut temettem.

Az erdő alján ott a tanyaház, szegény Kőszegi Péterék tanyája. Tavaszi erdőből odahallatszott mindig a fülemile zengése, meg a rigó fütytye, ezután már csak a szomorú vadgalamb turbéko-

lása ha odahallszik. Ott az erdő alján gyönyörű zöld fűben legeltette a szép nagy tehenet a kis Péter gyerek. S ha munka végeztén a tanyába visszahajtotta a szelíd jószágot az öt éves kicsi pásztor, odafutott anyja kebelére, s énekes madár nem zeng szebben, mint az ő szava csengett, mikor azt kérdezte a legtisztább szeretet szavával: „Édesanyám, szeretsz-e engemet?” s az édesanya szíve visszafelelt: „Te tudod, gyermekem, hogy szeretlek.

A tavasz csak most is eljön, az erdő, a mező gyönyörű zöld lesz, de a kis Kőszegi Péter nem legelteti többé erdőalján a szelíd tehenet. Öldöklő angyal lépett be a házba s a kis fiút, egy szomorú ház elől, a temető halottas háza elől, elvittek, eltemették.

Az öldöklő angyalnak még munkája volt a Kőszegiék szomorú hajlékában. A nagyobbik fiú is nagybetegen feküdt, a 10 esztendő László. Oh én Istenem, én Istenem, de szívettépő lehetett, mikor az ártatlan fiúcska irtózatosszerű szenvedései között, mint egy bölcs, azt kérdezgette: „Úgy-e, édes anyám, én nem a magam bűnéért szenvedek, hiszen én nem vétettem a jó Isten ellen, hanem első szüleinknek a bűnéért?” — Hát még mikor sorra elköszönt édes szeretteit?! . . . Elbúcsúzott, aztán eltemették. Szép, szomorú temetés volt, arra a napnyugati temetőn, ott állították fel a fájdalmas szívű szerettei, ott a sír szélén a ravatalt.

Ha majd ott künn az erdőalján azok a bús szülők, testvérek, két csillagot látnak az esti égen, az ő két kedves gyermekük, testvérük lelke az, úgy gondolják. Onnan néznek le rájuk. Két lélek, két csillag, örök mennyországból.

Feljegyzéseim egy hónap alatt.

Naplómmal párhuzamosan, amelyet körülbelül ugyanannyi idő óta írogatok, mint a „Szereget”-et, idestova 11 öreg esztendeje, feljegyzéseket is csinállok tanulságos és érdekes dolgokról. Idők folytán közlöm ezeket újságomban. Ime most is egynehányat!

1. A kancsuka.

Oroszországban jól ismerik ezt a veszedelmes kis jószágot. Valamely korbácsszerű alkotmány ez, nyele van, s több ágú vastag szíj az ütőkéje. Ahol ez az állati bőrből kivagdalt szíjcsomó és az emberi bőr hevesen találkoznak, biz-

ott véraláfutás, bőrfelszakadás, dagadás, seb, égő fájdalom támad az ütések nyomán. Ebből kiteszik, hogy evvel a kis haragos eszközzel nem jó személyes összekoccanásba jutni.

Egy jó magyar huszár elvette a kancsukát valami kozáktól, mert ezeknek nemzeti viseletükhöz tartozik a kancsuka. A nyelén különös ákombákombom volt befaragva a muszka korbácsnak, öreg cirill-betűkkel a következő mondóka, elég bajos volt kibetűzni; de csak kibetűzték, magyar nyelvre le is fordították, íme:

„Harcban az ellenségnek
Otthon a feleségnek!”

Ami körülbelül azt jelentheti kozákéknál, hogy „Míg itt én szenvedek s ütöm-verem, ha úgy jönne, az ellenséget, jól viseld ám magadat otthon anyjok, mert . . . ha hazamegyek . . . hát otthon leszek.

Ugy-e magyar asszonyok, itt minálunk nincs szükség ilyen rigmusra?

2. Az olasz tábornok imádsága.

Természetes dolog, hogy az imádságban mindig a jót szoktuk kérni. Úgy gondolom pedig, hogy a kemény, zord tél után eljövő kikeletnél kedvesebb, jobb valami alig is képzelhető. És mégis, halljátok, egy olasz tábornok, amint imádságát olvasom, így imádkozik: Én Istenem, ne hozd el a tavaszt!

Ugyan mi más lehet ő ezen imádságában, mint az, hogy: „Jaj! ha eljön a tavasz, Uram Isten, nem a lavináktól félek én, amelyek a tiroli hegyekről dörögve omlanak le; nem is a hegyek olvadó havától, bő vízzel áradó sióktól, nem, hanem a lavináknál, megdagadt sióknál félelmetesebb magyar katonáktól. Jaj, ha azok lezúgnak a talián rónaságra, úgy lesz, mint valamikor, hogy még a tornyot is kirugta a harangozó alól a magyar huszár”.

Mi meg, úgy-e kedves olvasóim, így imádkozunk: „Hozzd el Uram, jó Istenünk, hozzd el a tavaszt, mikor kivirul az ibolya, gyöngyvirág, orgona, meg azt a tavaszt is, mikor kinyílik a magyar dicsőség teljes szép virága!”

Óh csak imádkozzunk is. Nézzük meg, lássuk meg, talján generális imádsága-e hatható-sabb vagy a mienk?

3. A fazék.

Ecsegaráj, a spanyol író, azt írja, hogy a legtöbb ember a cserépfazékhoz hasonlít; ha rásút

a sorscsapás nehéz pörölye, összeomlik, megtörik. Pedig-pedig ércből valóknak kellene lennünk, az érc akkor adja a legszebb hangot, mikor lekoppan rá a súlyos kalapács. A szívnek is akkor zengjen fel éneke, imádsága — mert ez a szív legszebb hangja, — mikor a próbáltatás ránk szakad.

Ugyanő folytatja így: „Bizony a cserépfazékhoz vagyunk hasonlatosak. Az is a gyomrát töltögeti szüntelen. Meg aztán a fazeknek is nyitva van mindig felül a szája, akárcsak az emberé: panaszra, meg más ítéletére. S miként a fazéknak két füle, úgy támasztja az ember is büszkén a két kezét a csipőjére s őh pedig jobb lenne, ha ehelyett imára tenné össze, meg alámizsnálkodásra nyújtaná ki“.

Igyen tanít Ecsegaráj. De tán, úgy-e mind ezeket ő a spanyolokról mondja?

4. A hadisegély.

Nem e kis újság egy-két sora helyét, hanem egy 90 kötetes könyvgyűjteményt lehetne a fenti címről teleírni. Én igen röviden végzek ezúttal vele, a többit rábízom az érdekeltekre, meg a becsületes városi pénztárra. Sok panasszal jönnek énhozzám is hadisegélyes asszonyok. Még eddig egy sem mondta, hogy sok, amit kap, sőt azt mondta mind, hogy kevés. Vigasztalásul ezeknek annyit jegyzek ide, hogy Garasanin szerb miniszterelnök özvegye 25 forintot kap egy hónapra. Pedig az miniszterelnök felesége. Elégedjék meg ki-ki azzal a kevéssel, amennyit kap; csuda, hogy emyit is tudsz juttatni az elhagyatottaknak, édes anyánk, magyar hazánk!

5. Református templom Rómában.

Valamely cifra átkot olvastam a napokban, meg azt a régi kopott szólás-mondást, hogy „eretnek“-templom épül Róma városában, s hogy azt a templomot: ég villáma sújtsa, földrengés omlassza, szél elhordja, árvíz még a fundamentomát is el-kimossa. Azt írják, hogy Krisztus-helyettese mondta volna. Én nem hiszem!

Bezzeg Debreczen, a másik Róma, a kálvinista Róma, nem így gondolkodik. Katholikus templom . . . van ott réges-régen, görög-katholikus, az is felépült; van ott más is, róm. kath. kápolna a református kollégiumban a sebesült katonáknak; nem fél s nem gyűlöl más hitet a kálvinista magyar, most még íme török mecsetet is építenek.

Hát nincs is annál szebb, mint mikor az ember elnéző szeretetben, türelemben is megköze-

lítni igyekszik az elnéző és tűrő szeretetben vég-hetetlen mennyei Atyát.

6. Egy cikk a „Magyarország“ című újságból.

Feldoboly tiszta református község főbírája, ős székely család utolsó sarja, róm. kath. vallású ember, mikor a múlt év végén besorozták katonának, végrendeletet tett s 60 katasztrális holdnyi földét az ottani református lelkésznek hagyományozta, a következő megokolással: „Én katolikus vagyok, egyedüli katolikus a református vallású Feldobolyban, mégis engemet választott bírójául hosszú időn át; nem nézte vallásomat. Ez a személyt nem válogató szeretet, bár vallásomat el nem hagytam, — érzésben és gondolkozásban reformátussá tett. Ilyen vallásfelekezetet, minő a református, támogatni szent kötelesség. A református egyházak Magyarország győzhetetlen várai és annak kapitányai a lelkészek, akik közül soha egy se lesz a haza ellensége, akikről a haza sohase gondoskodott, mostoha kezekkel mért nekik. Nekünk, a népnek kell hát az állam hibáját jóvá tenniünk. Mert ha a kálvinista lelkészeket legalább olyan helyzetbe tudjuk emelni, mint más vallásfelekezetekéit,* ahol a lelkészeknek az állam kenyeret, sőt kalácsot ad, nem morzsalékot szór, mint az ég madarainak: akkor nyomban száz esztendő rohan előre magyar hazánk. — Akarom, hogy hagyományozott vagyonomba se egyház, se állam ne avatkozzák. Azért akarom így, hogy ne emberek, de Isten szolgája lehessen a pap, mert csak az a lelkész lehet a szabadság vára igaz katonája, aki fölött nem emberek uralkodnak, de az Isten uralkodik. Nagyatyám a szabadságharcokban koplalva gyűjtötte vagyonomat, emlékének áldozok akkor, midőn a magyar szabadság egyik katonájának, a magyar református lelkésznek hagyományozom“.

Íme ikafalvi László Ákos testamentuma!

Jól eshetik a feldobolyi kollégának bizonytalanság az a 60 katasztrális hold föld, engem pedig itt a távolban egyházamnak s a református lelkésznek megbecsülése tölt el édes megnyugtató érzésekkel, s míg bizony sokszor el-elgondolkoztam kivált régebben afölött, hogy azt a sok lelkiismeretes munkát, melyeket egy lelkész végez, más pályán előléptetésekkel, fizetésemelésekkel és mindenféle kitüntetésekkel jutalmaznák, hogy jobb lenne tán más útra mennem: most úgy érzem, áldanom

* *Jegyzet.* Ez nem lehetséges, mert épen most olvasom, hogy a kalocsai érsek uram ő eminenciájának egy évi adója: 235 ezer korona. — Szerkesztő.

kell az Istent, hogy magyar református lelkész, a magyar vallás papja, a magyar szabadság katonája vagyok.

7. Egy perccel sem késtünk.

Most, amikor a vonatok egyes esetekben 2—3 órai késéssel érkeznek-indulnak, szinte mese-szerűen hangzik egy német vonatvezetőnek ama címűl írt jelentése: „Egy perccel sem késtünk!” Hejh pedig de messze van Berlinton Konstantinápoly! Mármost írnom se kellene, hogy a Berlin—Konstantinápolyi Balkán-vonat vezetője jelentette ezt, órájára pillantva ott Konstantinápolyban, amikor az első prűszkölő-füstölő nagy balkáni express bevágatott mostanában a konstantinápolyi indóház elé.

Istenhez közelítés ez is, hiszen e nagy Mindenség kerekei is hajszállra összevágának: a nap-hold egy másodperccel sem ragyognak föl előbb, sem utóbb, mint ahogy Ő, a nagy Isten kimérte, elrendelte.

Ime a pontosság isteni erénye!

Közelítek én is hozzád, Istenem, nem tökéletességgel, hiszen az embernek gyarlóság a neve, hanem hálással, hogy azt a nagy vonatot arra a percre Te segítetted el Konstantinápolyba. Te segítesz el bennünket, hiszem, ama másik célig is, nem előbb egy perccel sem s nem utóbb, ama másik célig, mikor a világháború ezer ágyú dörgésével, millió fegyver csattogásával dübörgő vasvontatja, amelynek kerekei vérrel pirosak, háta mögött százezrek véres teste összezakgatva fekszik, a tépett holttestekre gyászfátyolos anyák, hitvesek, testvérek, árvák borúlnak, — mikor ez a vonat is beérkezik a Béke állomására.

Nem előbb s nem később, hanem mikor Te akarod.

Bízzunk benned, rád vetjük gondunkat, aggodalmainkat, szenvedéseinket.

8. Vivát szekvensz!

E két magyarosan leírt diák-szó azt jelenti: Éljen a következő! Vagy: Éljen, aki követni fogja.

Akkor kiáltotta ezt a német birodalmi gyűlés elnöke, vagy kicsoda, amikor Montenegro megadta magát; mikor Nikita goszpodár békét kunyorált diadalmas seregeinktől.

Hát bizony: Éljen, aki Montenegrót, Nikitát követi. Vagyis: aki tőlünk ő utána meg-meg békét kér. Nem bánom én, ha orosz, ha talján!

És itt Nikita királyról írván, eszembe jut, amit a jó öreg tiszaroffi jegyző (nyugodjék!) Tisza Kálmánról mondott egykor régen: „Hejh, okos ember az a Tisza Kálmán, pedig sohase volt fali nótárius!” — Hát — mondok — Nikita goszpodár is az: okos ember! Lám már csendes béke-ségben legelésznek a kecskék a montenegrói hegyek közt.

Meg aztán tanulságul azt is idejegyzem Nikita példájából okulva: Király volt s most földönfutó. Így múlik el a világnak minden dicsősége. El ne bizakodjál, ember, soha. Nikita neve, ha megmagyarázod, azt jelenti: Nikolausz = népetket legyőző. Nézd csak mivé lett, ő van legyőzve, nincsen katonája, minden vagyona egy madzaggal átkötött ruhaskatulyája.

El ne bizakodjál ember! Ma hopp, holnap kopp. Ma piros, holnap sárga. Ma élet, holnap halál! — Ma még 12 ökröd van, holnap kilincseket koptathatsz kéregetve.

Adományok a »Szeretet« céljaira 1915 dec. 4-től az év végéig.

K. Tóth Lukács	2.—	Bartha Mihály	4.—	Tuka Gergely	2.—
Pethe Lajosné	2.—	Kenéz Lajos	1.—	Pusztai János gazda	2.—
Pápai Miklós harctérről. N. I.	2.—	Molnár Andrásné	2.—	Janó Jánosné	4.—
N. S.	2.—	J. Kovács István és neje V. Tóth Kálmán katona és neje	4.— 2.—	Lukács Kálmán Pa-Ecseg V. A.	1.— 2.—
Oláh Gergely harctérről özv. Németh Sándorné (Kunhegyes)	2.— 4.—	özv. Budai Sándorné	2.—	Áldja meg az Isten áldó két kezével mindazokat, akik így is szerették a »Szeretet“-et.	
Rázsó András katona	2.—	Monoki Margit 4 éves kis leány gyűjtése	1.—		
B. Tóth Gáborné	2.—	I. I.	2.—		Testvéretek:
Szigeti Pál	2.—	Nagy László gépész	2.—		Török Imre, szerkesztő.
Vigh István	2.—	özv. Gulyás Balázsné	2.—		
Kun Lajos	1.—	özv. Tuka Gergelyné	2.—		